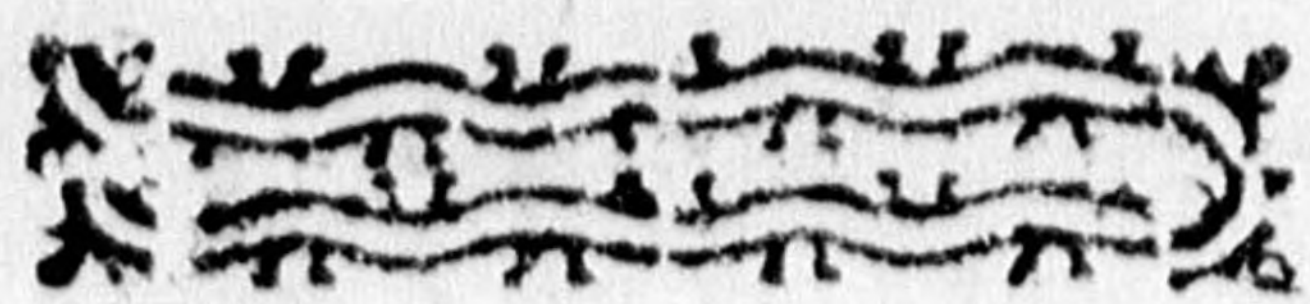


A' ROMAI TSASZARIES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBŐL Kedden 20. Septemberben 1791.

*Van Békeiségünk, bövségünk, borunk, bú-
zánk, minden eleségünk — de szük az uj-
ságunk.*

A' mely Pakétokat a' Bétsi Posta hivatal a' múlt
Pénteken Buda felé indított; azt a' Györi
vagy mellyik Posta nézünk Hétfőn megint vissza
küldötte Bétsbe, és a' mellynek Budáról fel kellett
vólna rend-szerint ide jöni, azt Budára küldötte hi-
bából vissza; azért a' mi Levelaink-is ki-maradta-
nak, 's ujságjaink is későbbre mennek kézhez. —
B. Trenk, Budáról lett fel-hozattatása után, egész-
szen a' múlt Vasárnapig, a' maga szállásán tartat-
tik vala fogva, egy Tisztnek és 3 Köz-katonáknak
örizete alatt. — — Minekutánna mint egy
1800 Correspondens Leveleit és minden más irásait



el-petséltették volna, a' múlt Vasárnap titkos fogságba vitették, és még fogságának oka előttünk homályos. — Némellyek azt mondják, hogy a' Budán öszve gyűlve lévő Országos *Deputátzio* kívánta volna az Ország fő Vezére H. *Koburgtól*, hogy Béts-be küldettsék-fel; mivel magát a Pesten és Budán öszve gyűlt *Protetánsok Synodusába* kívánná elegyíteni; és már ezen szándékának jeleit is adta volna. Mások úgy vélekednek, hogy bizonyos titlalmos könyvet kívánt volna Magyar nyelven kiadni, mellyen rajta kapták volna. Vagynak olyanak-is kik úgy itélnék, hogy az ő *Pensiojának* meg-nagyobbitása alkalmatosságával az is meg tiltva lett volna néki, hogy Magyar Országba mehessen, mellyet által hágván, a' *Hertzeg Vezér* úgy köldötte volna őrizet alatt vissza. Az idő meg fogja minden órán az igaz okát mondani — mi pedig úgy itélünk, hogy B. *Trenk* eránt Bétsből ment volna egy Levél ő Felségéhez Prágába, és arra jött volna egy olyan F. felelet a' *Hadi-Törvény* székhez, hogy B. *Trenk* azonnal fogságba tétessék; kit midőn itt nem találtnak volna, úgy küldetett ezen rendelés utánna, hogy a' hol megtaláltatik fogattassék-el — és ennek oka a' Magyar Hazába való titkos levelezés és veszedelmes viz zavarásnak kívánsága — mellyet a' *Státusok* és a' *T. T. Papi Rend* ellen kívánt mesterkedni; a' mint, a' már petsét alatt lévő *Levelekből* majd ki fog tétteni; és igen könnyen meg eshetik, hogy még többen-is léznek, kik a' *Trenk* notáján fognak tántzólni — várjuk végire azonban a' *Vásárt*. — — A' *Zemlini* *Levelek* szerint a' *Prájsz Serge* 12 dikben Béts-felé vette útját, hajdoni békeséges szállásába szállani. — A' *Fels. Tsászári* *készületekkel* már 4 szekerek vissza érkeztek Prágából; 's a' mi *F. Korona* fő *Hertzegünk* is váratik mára.

Egy *Augustusban* költ *Levélben* *K Gyánból* szóról szóra ezt írják: „Mi a' mi földünkön nem vagyunk elégségesek az idén minden termésünket betakarítani. — *Szalontán* egy jó *Gazda* ki-hirdette,

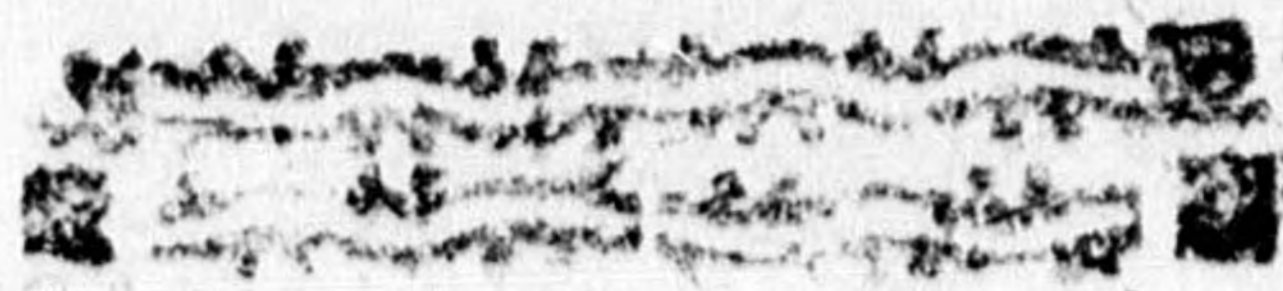


te, hogy a' kinek vetése nintsen, mennyen az ő földjére, és annyit arathat ingyen magának, valamennyi tettik; mert ő felit sem tudja le-takarítani a' mije termett. Ez az örvendetes hír!!

A' *Waldék Lovas Regementtye* meg indúlt *Galitziából Magyar Ország* felé, mellyet nem sokára a' *Toskána és Karaczai Lovas Regementek* is ugyan ide követni fognak. — Ugyan innen írják, hogy *Chotzim Vára* is által fog a' *Törököknek Sept. végéig* adattatni.

A' *Fels. Császárné és Királyné* ezen hónapnak 12. dikén éppen azon tzerimoniák között koronáztatott *Tsehek Királynéjának*, a' mellyek között a' *F. Cs. és Király Tsehek Királynéjának*. — *A. F. Cs. és Király*' koronáztatásának alkalmatosságával, e' következő fő Uri személlyek neveztettenek ő Felsége valóságos *Kamarásainak*.

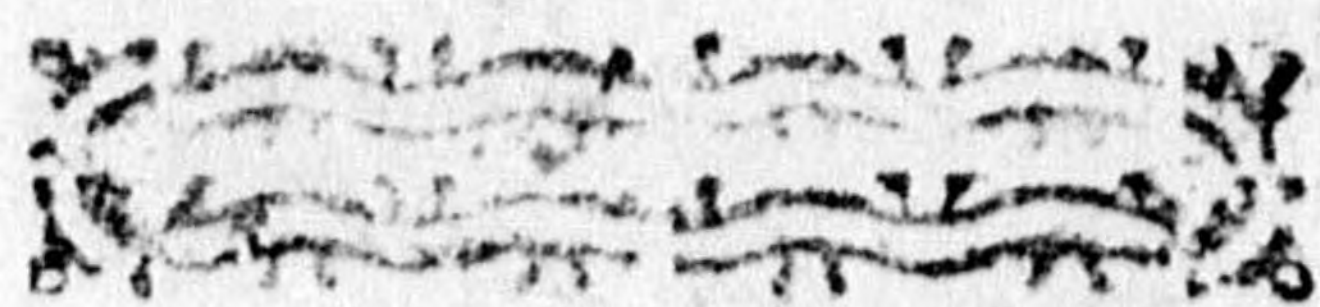
Gróf Kollorédó Mansfeld Rudolf. — *Gr. Dietrichstein Sigmund Lajos*. — *Gr. Podstatzki Lichtenstein Leopold*. — *Gr. Häugvitz Henrikh*. — *Gr. Paar Ventzel*. — *Gr. Vratislav-Mitrovitz Josef*. — *Gr. Abensperg és Traun Antal*. — *C. Gio Maria Andriani*. — *Gr. Bubna Kap. a' Kinszki Ferdin. Reg. ben*. — *Gr. Chorintzki Ignácz*. — *Gr. Czernin Farkas*. — *Markéz Chatelet I. G.* — *Gr. Kavriani Ventzel*. — *Gr. Desfours Ferentz és Antal*. — *Gr. Kollorédó János*. — *Gr. Degenfeld Schönburg Gustáv*. — *Gr. Diesbach Filep*. — *Gr. Dohaltzki Dohalitz Mária Ventzel*. — *B. Dubski János*. — *Gr. Eszterházi Imreh*. — *Gr. Erdödi Sándor*. — *Gr. Galantai Fekete Ferentz*. — *Gio Markéz Gizlieri de Galdérini Ferentz*. — *Gr. Grüne Filep*. — *Gr. Gavre Leopold*. — *Gr. Harrach Lajos*. — *Feld. M. L. B. Huff*. — *Gr. Hojos Ernst*. — *Gr. Happankurt, Obeller d' Arbergnél*. — *Gr. Kolovráth Leopold*. — *B. Luhe Károly*. — *Gr. H h h h 2 Lippe*



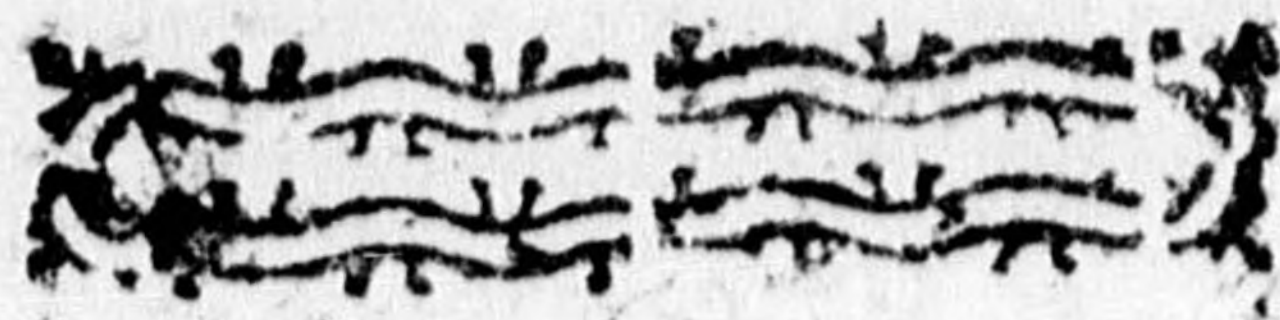
Lippe Vilhelm Fridrich. — *H. Lobkovitz* Josef, és Antal. — *B. Ledebur* Ferentz. — *Gr. Lamberg* Nep. Ján. — *Lusignám*, Obersti. Bendernél. — *Gr. Lajningen*, Hadnagy Bendernél. — *Markéz Malaspina di Szanatzaró*. — *Gr. Mitrovfszki* Antal. — *Gr. Nostitz*. — *Gr. Nostitz Rhinek* János. — *Gr. Nugent* Ferentz. — *Gr. Praschna* Filep. — *G. Pollheim* György Ferentz. — *Gr. Pachta* János. — *G. Spork* Leopold. — *Gr. Sereny* Lajos. — *Gr. Sternberg* Leopold. — Kapit. *Gr. Sintzendorf*. — *Gr. Stürgk* Dominik. — *Gr. Taffe* János. — *G. Trautmansdorf* Fridrich. — *Gr. Thun* Josef. — *Gr. Unfertzagt* Albert János. — *Gr. Valdstein* Wartemberg György. — *Gr. Wolkenstein* Josef. — *Gr. Wurmbbrand* György. — *Gr. Wallis* Rudolf. — *Gr. Windischgrætz* Josef. — *Gr. Hamare és Harbuval* János. — *Gr. Czegka* Prokop.

Titulusos vagy Dekretista Kamarásokká ezek lettek. — *Gr. Klam*. — *Gr. Klebersberg* János. — *Gr. Dietrichstein*. — *Gr. Kaunitz* Vintzentz.

Keresztes Dámákká ezek lettek 14-dikben: — *Gr. Sauerné*, sz. *B. Metsch* Mária. — *Gr. Auerspergné*, sz. *B. Gemmingen* Károlina. — *Gr. Lambergné*, sz. *Gr. Salm* Ernst. — *Gr. Pergenné*, sz. *G. Galler* Gábriela. — *Gr. Sauerné*, sz. *Gr. Heisenstam* Mar. Anna. — *Gr. Keglevitsné*, sz. *B. Ortzi* Tharésia. — *G. Nádasdiné*, sz. *G. Lichtemberg* Josefa. — *Gr. Andrássyné*, sz. *Gr. Battyáni* Serafina. — *Gr. Festeticsné*, sz. *G. Batthyáni* Frantziska. — *Gr. Tsákiné*, sz. *G. Szirmay* Anna. — *Gr. Szirmayné*, sz. *G. Erdödy* Anna. — *Gr. Pratoné*, sz. *G. Lodron* Mária. — *Gr. Bresáinvilléné*, sz. *Gr. Desjours* Aloyfia. — *Gr. Pejatsevitsné*, sz. *Gr. Draskótsáini* Draskovits Barbara. — *Gr. Castel Sanpietroné*, sz. *B. Skrbenszki* Frantziska. — *Gr. Witbyné* Barbara Anna, N. bir.-béli *Keseki* Stifi Dáma. — *Gr. Etdorfné*. — *Gr. Alten-Fränkigné* - Czambekkari *Scappi* Márchéza Magdaléna. — *Piccolomini di Monte Leone* Anna.



Kedves Magyar Kurir! — Várad-velentzéről.
9. Septembarben 1791. Káts István Várad-velentzei Plébános. — Igen köpte a' marhát a' Magyar Kurir mind eddig, hogy ő minden félre hajlás nélkül fog mindenekeket közre botsáttani. Véghez-is vitt már fokakat, a' mint hogy a' többek között ki hirdette azon történeteket, mellyekből némely Katholikus Plébánosok ürhetetlenségről vádoltatnak, hogy némely Protestánsoknak meg-hólt testeiket egyházi szer-tartással el nem akarták temetni. Nint-is a' Magyar Kurirnak nagyobb békételensége, mint a' ürhetetlenek ellen. De még én is legnagyobban boszorkodom azok ellen. Nem különben közre botsáttotta a' 67-dik Kurirban, Gömör Vármegye Fő Notáriusának Cházár András Urnak beszédjét, mellyet Deák nyelven ugyan azon Vármegyében Augustána Vallást tartók Kerületbéli gyűlekezettyében mondott, mellyben sok féle javaslatokat izen a' nem sokára bé-következendő Protestánsok Sinodusának, és pedig a' jövendőbéli meg-egyesülésnek fejében. Hogy minden aprólékját el-halgasam, tsak ezt vészem-fel summásan: hogy a' Kristust, és az Apostolokat olyan tudatlanságról vádollya (*Christo et Apostolis ea ratione ignota erant*) mellyel a' jövendőbélieket előre nem látván, tsak a' jelen való időhez szabták a' külső tiszteletet. Ugyan azért valamint Pál Apostol ájtatos ravaszsággal (*pia fraude gentibus imposuit*) tsalta-meg a' Nemzeteket, és Péter is 'Sidéskodott; ugy lassan lassan ki kell a' külső eszközöket a' templomokból irtani; ugy mint: az Oltárt, Orgonát, Képeket, 's. a' t. „ — Már majd meg-látom ha embere lesz e' szavának a' Kurir? ha ki-trombitállya é ezt is, a' mit én hazafiui szeretettel akarok mindeneknek tudtara adni. — 1.) Ha valamely Katholikus Plébános egy meg-szorult Protestánsal irgalmaságot nem akarna tselekedni, Vallása mián néki szállást nem engedne, elő-menetelétől meg-gátolni igyekezne, vagy temetésén polgári tiszteletét meg-vetésből el-mulatná: már ekkor az Evangyéliumi

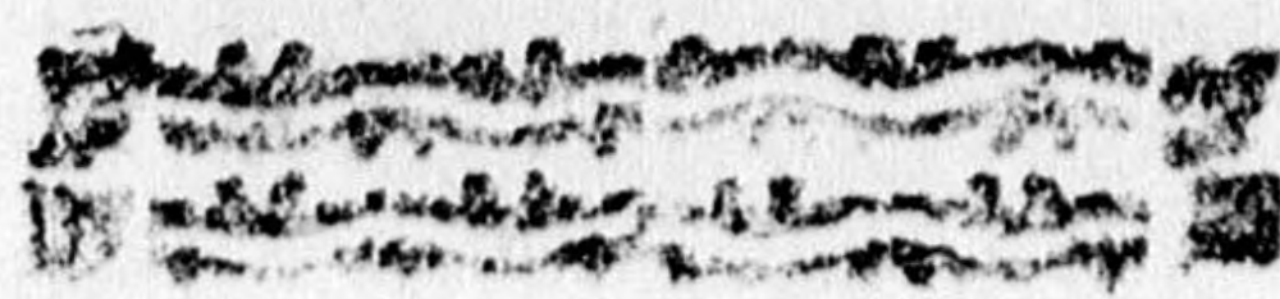


liumi Kegyességről el-felejtkezettnek, türhetetlenek, sőt embertelennek lehetne mondani. De ha csak egyházi szer tartását, 's Vallásbéli közösülését húzza el; itten lelki isméretét követi, mellyet Valásából vészen. Ugy e' azt leg-többet hántorgatják a' Protestánsok, hogy a' lelki isméreten erőszakot nem illik tenni? Ugyan azért Vallások ellen lévő esküvés formát nem akarnak a' Katholikusokkal egy formán mondani. Vallyon emberség vóha e' tehát a' Katholikus Papokat azért szolni, szapulni, hogy olyan szertartásokra nem erezkednek, mellyek Vallásoknak törvényével ellenkeznek? — 2.)

Cházár András Uramnak szándékát nagyra betsülöm, mellyel a' Magyar Nemzetet egy Vallásban lenni óhajtya. Nem is lehet eddig a' Magyar Nemzetnek igaz boldogulását látni. — Akár hogy hányák szemeinkre Protestáns Atyánkfiak a' türhetetlenséget, én még-is *Bihar* Vgyében lakván, sokkal nagyobb mértékben tapasztalom, és hallom, mind ezen Vgyében, mind Debretzen Várofsában a' Vallás mián származó gyűlölséget Protestáns Atyánkfiakban, mint sem valaha a' Katholikusok tsak felényire is azt tselekedték vólna. Én azt nevezet szerint merném az egész Haza előtt ki számlálni, ha a' vér vizzé vált vólna bennem. Ezeket is az atyafiságos szeretet, nem gyűlölség fatsarja ki belőlem, annál is inkább, mivel mint Egyházi hivatalom, mint hazámhoz vonzó kötelességem arra ösztönöz, hogy hazámfiainak a' Vallásban való egyesülését egyedül belső meg győződéssel munkállyam. A' mint hogy Isten segittségével már e' dologhoz hozzá-is fogtam. De sokakban különböző móddal, mint *Cházár* András Uram. — Mert én mint Filozofus nem merném az Istent leg-kisebb tudatlanságrul is vádolni; de mint Keresztény: az Apostolokat sem, az Anyaszentegyház dolgaiban. Krisztus mint Isten öröktől fogva tudott, és látot örökre mindeneket. Krisztus' Istensége emberi lelkének ki jelentett mindent, a' mi tsak az ő Eklésián lévő Fejedelemségét illeti egész világ végezetéig. Az Apostoloknak azt

igérte Krisztus, hogy az általa küldendő Szent Lélek megtanítja őket mindenekre. Tehát sem Pál, sem Péter Apostoloknak nem volt szükségek a' ravaszkodásra, annál is inkább, mivel a' megtérttekben a' belől munkálkodó Isteni Kegyelem hathatósabban munkálkodott az Ekklesia kezdetén, mellyben fanyarúbb életek volt a' Keresztényeknek, mint most. — A' vallás a' hiten, a' hit az Isteni igazmondóságon fundáltatik, valamint tehát ez változhatatlan, ugy az is. Azért csak oliyanokban engedték (nem ravaszkodtak) az Apostolok, mellyek vagy tsupa emberi törvények voltak, vagy Ó Testamentomi külső tzeremoniák; mivel a' Sz. Atyák tanítása szerint az Ó Testamentomi tzeremoniás Törvények ámbár el-töröltettek, de ártalmasok nem voltak Krisztus Menybe menetele után negyven éltendőig, miglen elegendőképen ki hirdettetett az Evangélium az egész világra, ugy mint addig az idő tájig, mellyben Krisztus jövendölése szerint Jerusálem a' templommal együtt földig rontatott Titus által. — Már tehát nints semmi szükség az Isteni tisztelet' külső jeleinek Templomokból való ki-pusztására, mert így ma holnap még a' külső éneklést is a' templomokkal elrontanánk; sőt az Evangéliom helyett Voltér, és Ruszszó Naturalismussába bukánk.

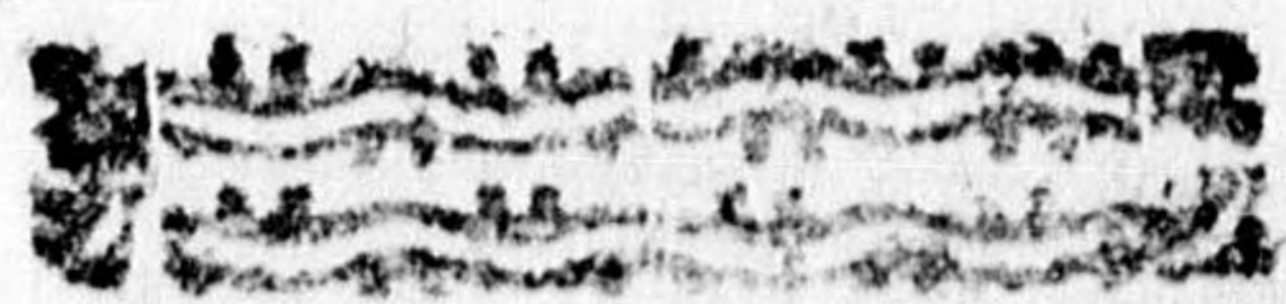
A' külső Isteni tisztelet a' belső Isteni tiszteletnek ki-jelentése. Ebben követtyük az első embereket Abelt és Nóót, kik midőn külső áldozatot tettek, Lélekben és igazságban is imádták az Istent, mivel e' nélkül a' külső áldozat kedves nem lett volna. Sőt követtyük a' természet törvényét; mert a' mi mindenütt, és mindenkor tartatott, az azon igazságok közül egy, mellyet a' Mindenható alkotónak keze az okos Természetbe metzett. Már pedig minden tudgya, a' ki csak félig jártas a' történetekben, hogy nem csak az Istent igazán imádók, hanem még a' Bálványozásba által szivárkozott pogányok is egyenlően törekedtek az Isteni belső imádásnak külső ki-jelentésére. Valamint tehát az Isten esmérése, ugy az Istennek külső imádása az okos ter.



természetnek belső ösztöne. Nints azért okunk az *Oltárnak, Orgonának, Képeknek* s. a' t. templominkból való kiűzésére, mivel ezek az Emberi értelem gyarlóságának, az akarat lankatságának mint annyi fel-segellő eszközei. — Midőn pedig a' külső rendet, és szertartásokat meg-jobbittyuk, vagy az időkhez képest mással váltyuk fel: Krisztusnak, és az Apostoloknak nyomdokin járunk. — De még mondok edgyet; és *Cházár* András Ur jóvallása helyett én azon hazafiui gondolkodásomat izenném a' többi között a' *Protetstans Atyafiak'* tiszteletre méltó Szinodusának, mellyet az én halgatóim előtt Nagy Boldog Afzszony napján elő beizéllettem. Mellynek tsak a' végét iktatom ide.

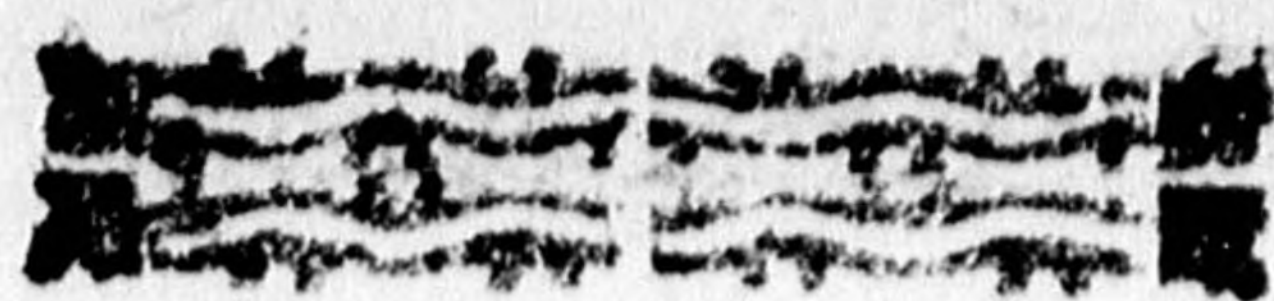
Fel vett tzikkely: *Kelly-fel Uram a' te Nyugodalmadra te, és a' te meg-szentelésednek Szekrénye* 'Sólt. 131. — Nem lehet ezen jövendölést tsupán tsak Krisztusról érteni, mivel Krisztus Istenségéről a- vagy emberi lelkéről, nem mondhattya *Dávid*: *Kelly-fel Uram a' te nyugodalmadra te*, mert az Istenség és lélek fel nem kelhetnek, mivel meg nem halhatnak. A' Krisztust tehát testestől és lelkestől szállittya *Dávid*, midőn mondja: *Kelly fel Uram te*. Ebből tsáfolhatatlan következés ez: hogy jövendölésének második része: *a' te meg-szentelésednek szekrénye*, Krisztus Annyát illeti, valamint tehát Krisztus harmadnapra a' maga nyugodalmára fel támadott, ugy az ő meg-szentelésének szekrénye, a' Boldog Afzszony, harmadnapra Koporsójában nem találtatván Fia nyugodalmára fel támoiztatott.

Ezen Keresztényi elmélkedéstől meg-győzöttetvén Szent *Agoston* így kiált fel: „Mivel minden emberi méltóság fölibe emeltetett az Isten Anyja, méltó vólt, hogy a' szolgák törvényre aloll fel-szabadítsék, és a' közönséges fel-támodást meg-előzze a' Krisztus meg-szentelésének szekrénye. „Ha az Isten így betsülte-meg *Máriát*, mitsoda teremtetts állat bátorkodik alább való módon felőle gondolkodni? ki meri tiszteletét tőle meg-tagadni?



Nem azt a' tiszteletet értem, melyel minden be-
tsületes embernek tartozunk, mivel ezt senki sem
ítéli el az Isten Annyától, a' ki csak betsülletesen
gondolkozik; hanem olyanról ízöllok, melly Isten
után minden alkotmányok közt első legyen, mivel
ezt maga az Istenség meg-adta a' szent Szűznek.
Sem nem azt mondom egyedül, hogy szivünkben
jól érezzünk, nyelvünkkel tiszteletességes emlékezetet
tegyünk az Isten Annyáról; hanem hogy e' felett
külső tselekedettel is mutassuk meg tiszteletünket.
Hogy a' többi külső módokat el halgassam: vallyon
nem illik e' a' Keresztényeknek templomaikba az
Isten Annyának Képe, egy felséges tiszteletnek o-
káért? Halljátok csak ezen rövid de valós okos-
kodást:

Illett, sőt Krístusra való nézve szükséges vólt,
hogy éltében szűz Máriának személyét meg betsül-
lyék az Apostolok, és a' többi első Keresztények.
De hogy hólta után is lelketlen testét meg tisztelették,
sem Isten, sem a' józan okosság ellen nem tseleked-
tek. Minekutánna pedig a' Koporsóból el távozott
ezen szűzi test, lehetett ugy é arról mindeneknek
meg emlékezni, elméjekben annak formáját ki kép-
zelní? [Már ha] a' tisztelességes elmebeli Képzelődése-
ket szabad szovakkal le írni: szabad kéz-írásokkal
is le-festeni, mivel valamint az, ugy ez a' gondo-
latoknak külső ki-jelentése. Szabad tehát az Isten
Annyának emlékeztető Képet-is festékekkel le-raj-
zolni, sőt Krístusra való nézve: illendő, hogy ezen
Kép ne csak ugy tiszteletessék, mint egy vitéznek,
szép Városnak, vagy ékes személynek r-jzolattya,
hanem ugy mint Isten Annyának emlékeztető jele,
kit a' Tellyes Szent Háromság mindenek felett sze-
retett és betsült. Ha ez szabad és illendő; valójá-
ban az-is szabad, és illendő: hogy ezen Képet
tsókkal, fő-hájtással, süveg le-vétellel betsülhessük
azért, a' kit jelent, mivel ezen tselekedetek-is a'
külső tiszteletnek jelei. Tehát az Isten Annya' Ké-
peit meg-venni, tévelygés: el-henyélni, vakmerő
gondotlanság. Kivált a' Magyar Nemzetben.



Mert egyszermind kezdték a' Magyarok az E-
vangyéliumi hitet be venni, és az Isten Anyját kü-
lönösen tisztelni, kinek Képeikkel olly buzgón é-
kesítették templomjaikat, hogy Szent *István* Király
Székes-Fejér Váratt ollyan ékes templomat emel-
tetett *Mária* tiszteletére; hogy aztat Europa tsudáji
közzé izámlálják a' régi irók. Hogy ez kedves
völt az Isteni Felségnek, ki tettzett abból, mert e-
zen tiszteletek mellett áldotta az Isten a' Magyaro-
kat gyarapodással, hatalommal, és ditsőséggel. E-
zen gyarapodásnak fogyatkozását pedig fellyebb
nem vihettyük azon időknél, mellyekben meg ha-
sonlott a' Magyarok között *Máriának* tisztelete.

Fel-lobbant most sok felé a' Magyarokban a'
hazafiúi indulat. Iparkodunk sokan Hazánk boldo-
gulásán. De a' mint lehet észre venni: a' mennyit
lépünk előre, annyit tsúszunk hátra. A' Magyar
Magyarnak ellensége, hol a' Vallásnak külömbsege
mián: hol az erköltsnek vezetségéből: hol más
irigységnek tüzétől: mert nintsen áldás fellyülről!
a' mit én, a' Keresztényi Filozofia szerint okoskod-
ván, nem is reménelek egész mértékben mind addig,
migien *Máriának* Anyasága alatt azon egy fiui sze-
retettel öszve nem lézünk köttetve.

Magyarok Nagy Afzszonya, Isten Anyja! nyerd
meg még egyszer a' te Magyar Fiaidnak a' Magya-
rok Istenétől, hogy valamint Szent *István* Király Ko-
ronáztatásának első napján, és életének végén Né-
ked ajánlotta Magyar Országot, ugy ez egészszen
téged tisztelvén virágothalsz. Amen. ,,

Ezek az én hazafiúi elmélkedéseim. Mellyeknek
szerentsés el-intézésére azt is bátorkodom ki-valla-
ni: hogy a' mi a' Romai Eklésiánál vissza élés,
vissza élésnek mondom; de a' mi a' Protestáns a-
tyánkfiainál hiba, hibának lenni állitom. A' mi
pedig mindenütt jó, mindenütt jónak lenni tartom.,,

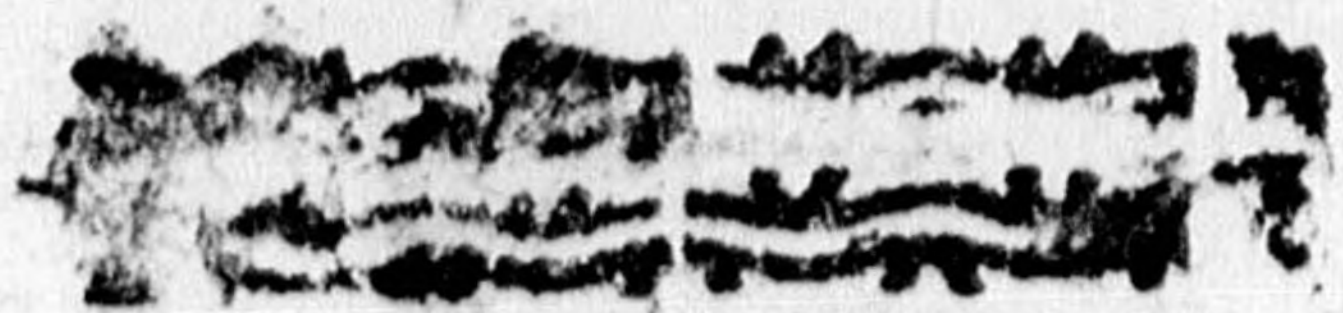
Buda 15. Sept. (szórol szóra.) — ,, Tegnapi
napon derült fel az a' ditsőséges, örvendetes, és
már régtől fogva ohajtott kívánatos nap, mellyet
még

még a' mi Atyáink sem értenek, és ha érhettenek volna, melly tsendes nyugodalommal, 's lelki esmérettel mentenek volna el Sir - halmaikba, a' minden élőknek után. Tegnap vala a' mint mondtam az a' Pap is, mellyen ditsőségesen uralkodó II dik *Leopold* Kegyelmes Királyunk örök emlékezet érdemlő neve, 's egész Királyi házának ditsérete a' mi szájainkban zengedezett, kérvén az örök-ké-való Nagy Királyt, az ő életeknek hozszú időkre lejendő ki terjedéséért. Ugyan is tegnap gyültenek egyben mind a' két Vallást tartó Atyafiak a' Szent 'Sinatnak tartása végett, egyik rendbéli Pesten, a' másik itt Budán; de minthogy a' Pestiben nem voltam, azoknak tzeremoniájakat nem is tudhatom. Szóllok hát egyedül a' Budai Várban, még pedig különös engedelm mellett, az Ország házában, nevezetesen abban a' szobában, holott itt léteben a' Ts. Királyi Tábla, a' maga Ülését szokta tartani, öszve gyült Tisztes Öreg Atyákból, 's Világi renden lévőkkel álló Uri személlyeknek rendtartásokról és a' szent Lelket segittségül való hívásokról, vagy *Veni Sanctejokról*, melly e' - képpen folyt. Fel gyültenek mint egy 10 óra tájban az emlitett házban, a' mint fellyebb is irám a' tiszteletre méltó öreg Atyák, mind tsinos és szép Papi öltözetekben, mint egy ötvenen, ugy a' Világi Urak is ugyan annyi számmal, és első fel lépéseknek alkalmatosságával is azt határozták meg, hogy ide senki más bé ne mehessen, hanem tsak a' valóságos Deputátusok, a' kik *Credentionálisaikat* vagy biztos *Leveliket* az arra rendelt Deputatio előtt tartozának bé mutatni, és hogy azoknak számok, a' kik benn lesznek, többre ne terjedhessen száznál, hogy a' meg határozott Királyi Kegyelemmel vizsgálza né él yenek. Az után el olvastatott ő Felsége Kegyelmes *Parantsolatya*, ezen Szent 'Sinatnak rendtartásáról, *Mlgos* Adminisztrátor *Pogány* Lajos Ur által, a' ki is ezen Szent 'Sinat dolgai fel jegyzőjévé, egyező akarattal választatott. Ennek fel olvasásával négy Papi személlyekből, ugy mint, az ugy



nevezett Generális Scribákból, és ugyan annyi Világi renden lévőkől álló Deputatio vagy Követség rendeltetett a' nagy méltóságú és mindennel magát kedveltetni tudó, 's egyenes szívet viselő Királyi Biztos, Báró *Almósi Pál* Ur ő Excellentiája közöntsére, és közikbe lejendő hívására, kik is vissza térvén, jelentették, melly különös szivefességgel vette légyen ezen tudósítást ő Excellentiája, és melly készséggel maga meg jelenését is ajánlotta. A' minthogy, tsak hamar a' Követeknek vissza jöveletek után, meg is jelent ő Excellentiája, kit már előre az ajtó gráditsainál ugyan négy személyekből álló Követek vártanak; bé jövén ő Excja, azonnal el kezdették énekelni a' 237 dik Ditséretet, melly úgy kezdődik: *Jövel Szent Lélek Ur Isten!* és azt egészen el énekelvén. Fel állott Fő Tisztelendő Püspök vagy Superintendens *Szalai* Ur, kinek is, mint leg öregebb Püspöknek ezen tisztelet adatott, és egy buzgó Könyörgést, mellyben, hogy az Isten kinek kinek adja, az egyességnek, szeretetnek, rendességnek és békeességnek lelkét, és hogy a' Felsőes Királyt egész Királyi házával hosszú időkre éltesse, az Országot, és ennek minden tagjait, a' Mindenható őrizze 's őltalmazza, ezeknek 's úgy minden Tanácsosinak sziveket jóra vezérelje, türeelmes és buzgó áhítatosági között kérte, el mondott, mellynek el mondása után újra a' 64-dik 'Sóltárnak 5 dik és 6 dik Versei el-énekeltettenek, az után az említett Királyi Biztos Ur, a' Polgári rend-tartásról egy valójában ditsőséges Magyar beszédet tartott, 's ennek el végezésével, a' F. Királyi Hely tartó Tanácsnak ő Felsőes nevében a' Szt 'Sinathoz általa útaltott Kegyelmes Parantsolattyát, melly szerint a' Királyi Biztos Ur ő Excellentiájához tartozó tiszteletét és köteletségét a' Szent 'Sinatnak le ábrázolta, az említett Szent 'Sinat pennáját hordozójának kezébe adta. Ekkor *Milos Gróf Öreg Ráday Gedeon* Ur fel-álván, egy nem tsak meg-köszönő, hanem még az érzékenység nélkül való sziveket is érzékeységre indító Magyar beszédet

szédet mondott maga is a' jó szivü öreg, örvende-
 tes írásra fakadván. Ezek meg lévén, 's az emli-
 tett F. Hely tartó Tanátsnak parantsolatya fel ol-
 vastatván, a' Præsidium, avagy az Elő ülöségről
 és Kormányozatról való kérdés vétetődött fel; de
 ez is igen szép tsendességgel és meg-egyezéssel tsak
 hamar elintéződött, olly formán, hogy erre az e-
 setre, minthogy ennek a' Szent 'Sinatnak tárgya,
 leg-inkább a' jó rend tartásoknak és külső állapotok-
 nak fel állítások volna, tehát a' Papi rendnek mind
 fértődése nélkül, Jufsai knak mindenekben való meg-
 hagyások mellett, Világi ember valóztatson az
 Kormány tartásaira; a' minthogy Gróf *Toleki Jo-*
sef Ur el is valóztatott köz-akarattal, minthogy pe-
 dig a' fenn nevezett Gróf moltanában itt nem volna,
 tehát addig helyét tartsa az öreg Gróf *Ráday Ö*
Nagysága; a' minthogy, székit azonnal el-is foglal-
 ta. Az után, hogy az egyetiséget is fenn tartani ki-
 vánó *Helvetica Confession* levők, magok atyafiságo-
 kot, 's barátságokat az *Augustána Valláson* lévők-
 höz, a' kiket ugy is, mind a' Törvény, mind az
 ügyes bajos állapotoknak egy erővel való elő-moz-
 ditása együve kaptstolt, meg-mutathassák, egy De-
 putátot vagy Követtséget rendeltenek, a' melly a-
 mazoknak mind közöntésére lenne, mind az egy
 értelemmel való munkálódást szivekre kötné, mel-
 lyet meg-tselekedvén, azok is a' vizontaglásra,
 magok Követtyeiket el-küldötték. Követte ezt azon-
 nal más Deputátio is, de már akkor a' Pesten öfz-
 ve-gyült Atyafiak el-öszolván, a' Követtség haszon-
 talanná lett, mellyet a' Budai Sz. 'Sinat meg-értvén,
 más Deputátot rendelt, melly ezen Sz. 'Sinathoz
 egy átallyában tartozó dolgokat rendbe szedje, és
 el-végezésével a' Sz. 'Sinat eleibe, a' helybe való
 hagyásra fel-adja. Ezek e' szertint szép tsendesség-
 gel és egyet értéssel végezödvén, fel-keltenek és el-
 özlottanak, a' négy Superintendensek a' Királlyi
 Biztos Ur ö Exc. jától másokkal edgyütt ebédre hi-
 vatatván.



Külső Országot illető dolgok.

Frantzia Ország. — Sept. 2 dikán meg toldattott a' Constitutio e' következő 2 Artikulusokkal: — 1 ben Nemzeti Innpeknek kell fel állittatni, hogy ezek által a' polgári szeretet szüntelenül ujjujjon és erősödjék, a' Constitutiohoz, és Törvényekhez való engedelmesség pedig öregbedjék. — 2 szor: Minden nemű Törvények egy közönséges polgári Törvényes könyvbe irattassanak - bé. — Továbbá ugyan ekkor meg-határozott, hogy a' Frantzia Nemzetnek meg légyen ugyan örökösön azon jussa, hogy ezen ujj Constitutiót meg-visgálhassa: de a' következő 30 esztendőök alatt ezt ne tselekedje, hanem hadja meg az a' maga valóságában. — Ezen napon a' N. Gyűlés közönségesen mindeneknek tellyes örömére Dekretomba tette, hogy a' Constitutio már tökéletesen készen vagyon, és hogy a' jelen lévő N. Gyűlésnek már nem áll továbbá hatalmában, hogy benne leg kisebb változást is tehessen. Ezen Dekretomnak az lézen leg fontosabb következése, hogy akár mi nemű változásokat akarjon a' Király az ujj Constitutióban tenni, a' jelen való N. Gyűlés azon változásokat el nem fogadhattya.

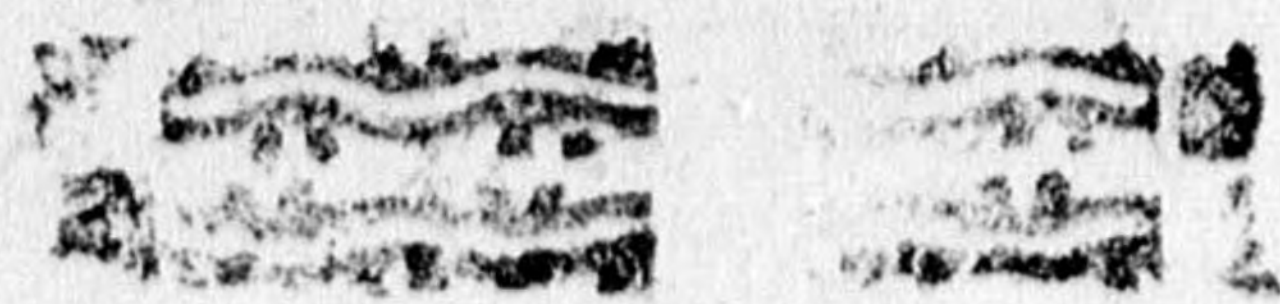
Végre ki - nevezettének a' 60 Deputatuso, kik eslvéli 9 órára, a' Párisi Gárdék által legnagyobb pompával kísértetve, a' népnek meg nem szünő öröm kiáltásai és tapsolásai között, égő fákjárnál a' K. Udvarba meg jelentenek. A' Király a' maga Ministerei és sok más személlyek által körül vétetve a' Tanátskozó szobában fogadta el őket. A' Deputationak óralója egy *Thouret* nevű igy szollította meg a' Királyt: — „ A' Nemzetnek Repräsentánsai elejébe hozzák Felségednek a' Constitutiónak Aktáit, mellyek a' Frantzia népnek el-idegeníthetetlen jussait meg szentelik, a' Királyi székek méltóságát meg erősittik, és az Ország' igazgattatását meg elevenittik. „ — Erre a' Király e' képpen felelt igen nagy kegyelmességgel.

„ Uraim!

„ *Uraim!* — Én a' Constitutiót, mellyet a' N. Gyűlés az Urak által hozzám küldött meg-fogom vizsgálni. Magam meg határozását, oly rövid idő alatt, a' mint csak egy ilyen fontos dolog engedni fogja, ki fogom nyilatkoztatni. El végeztem magamban, hogy Párisban maradjak. A' magam Testör-zőim iránt meg-kivántató paransolatimat közleni fogom a' Párisi N. Gárdák Comendánsával. „ — Már ezen alkalmatossággal a' Franziák' Királya-nak tökéletes szabadság engedtetett, és a' Királyi Ház 's kert körül lévő minden Strásák el vétettének.

Meg jegyzés. — Az *Augustána* Valláson lévő Atyafiaknak Pesten a' Vármegye Házában lévő *Synodusok* 14 dikben el kezdődvén, a' nagyobb Urak között *Feldm. H. Koburg* is meg jelent vala itten. A' *Generálinspectör* M. Tanátsos és fő *ispány Balog Péter* Ur tartá itt egy szivre ható beszédet a' gyüleke-zetekhez, azután egy *Deputatio* küldeték *G. Brunsvik* Josef Ur ö Exjához, az ide ki-nevezett *F. K. Biztos*hoz, és ide kísértetvén, minekutánna a' szent lelket meg-hívták, a' *K. Bistos* Ur is egy bölts be-szédet tartá, mellyre *M. Balog Péter* Ur felelvén, *Præsesről* gondolkoznak vala, melynek egyenlő aka-rattal meg tevék *M. B. Pronoy* László Ur ö Exciát; *Synodus* Notáriussának pedig a' Győri Papot *T. Ráth* Mátyás Urat, és *Baloghy* Mihály Urat, Honth Vár-megyének *Assessorát*. Ekkor el-olvasák a' *Helv. tartó Tanátsnak* egy végezését a' *Kir. Bztos* eránt, hogy e' mi, és miképpen fogadtassék. Egy *Deputatio* ér-kezék azonban Budáról a' *Helvetika Vallásu Syno-dustól* ezeknek atyafiságos köszöntésekkel, és meg vizsgálja más. — Az *Aug. vallásu Synodusnak* *Protho-columa* Deák, a' *Helvetica* vallást tartóknak pedig Magyar nyelven kezdődött. A' *Helv. Synodusnak* *Préselse* *G. Teleky* Josef Ur ö Nga, de jelen nem léteben az idősbb *Gr. Rádcy* Gedeon Ur ö Nga ülí székét.

Kedves Uram! — Az Ur mind a' két Hazá-nak igazság Hirdetője, Polgári Hitünk szerint arra kérjük



Kérjük az Urat, hogy ezen Pesten itt esett Környül-
 állásokat voltaképpen az első következő Ujsá-
 gában el-múlhatatlanúl bé-tegye, hogy Hazánknek
 Nemelsei, és annak lakosai többen is karban ne
 hozattalának, a' történt dolog ebből álló: „Hogy
 a' Sidóság, ujj ezüst, és arany Magyar Övekkel
 való házirozásra, házanként való árulásra mérész-
 lette adni magát; ámbár azon tsalárdság régen Pub-
 likálva volt, hogy a' Sidóknak szabad ne legyen
 Pesten, és Budán házirozni. Most ezen folyó hó-
 napban, 8 dik Septememberben történt; hogy az alább
 iratták, véletlenül nyomban akattak, hogy két Fő
 Nemelsi Urakat azokkal az hamis Övekkel meg ke-
 rítettek, és drága pénzen azon Sidóul készült Si-
 nérok, mind pedig a' Gombok hamis Sikkal, avagy
 is Leánissal által borított Öveket el-adták; a' Pe-
 sti Gombkötő Czéh azokat az hamis Öveket azon
 Fő Nemelsi Uraktól kezéhez vette attellátumokkal
 edgyütt, és kötelelségünk szerint az Nemes Magi-
 stratusnak fel-adtuk, mellyet a' Nemes Magistrátus
 a' maga Információjával a' Felsőges Hely-tartó Ta-
 nátsnak ítéletre által fogja adni; hanem addig-is,
 még a' dolog elő nem fog vétetődni, arra kérjük
 az Urat, hogy e' tsalárdságot ki hirdesse, mivel az
 olyan esetekben már sok frázan meg tsalattattak,
 és mivel ezen tsalárdság a' Sidók által nem csak
 Pesten, és Budán, hanem az egész Hazában már
 bé-gyökereztetett; mi ezt kötelelségünk szerint, mi-
 vel Pesti Lakosok vagyunk (az itten történt dol-
 got Hitünk szerint mindeneknek értésére kívántuk
 adni), hogy az illyetén házirozó Sidók, a' kik
 Gomb kötő munkával kereskednek) magokat az ol-
 lyanoktól oltalmazzák. — Pest 10. Sept. 1791. —
 Az egész Gombkötő Czéh. — Itt Bétsben-is most
 elzendeje valami Len-linórból tsinált Sellyem Öve-
 kel tsalt volt meg egy Sidó bizonyos Urakat, a-
 zért az effélet örökké a' rendes Mester-emberektől
 jobb vásárolni; mert ha első tekintetre szép-is a'
 Sidó Öv; de egy 2 hétre semmi se. Sz.